

۴۰۰۰ طرح تزیینی

(کتاب مرجع طراحان و گرافیستها)

اثر: گراهام لیلی مک کالم

ترجمہ: سونیا رضا پور

انتشارات یساولی

مک‌کالم، گراهام لسلی، ۱۹۶۶م. Mcallum, Graham Leslie

۴۰۰۰ طرح تزیینی: (گل و گیاه): (کتاب مرجع): اثر گراهام لسلی
مک‌کالم؛ ترجمه سونیا رضاپور. تهران: پساوولی، ۱۳۸۶، ۲۸۲ص:
مصور، تمام طرح.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا: 3-430-306-964-978 ISBN:

عنوان اصلی: 4000 Flower & plant motifs a Sourcebook

۱. مک‌کالم، گراهام لسلی، ۱۹۶۶م. ۲. تزیین و آرایش — طرح‌های
گیاهی الف. رضاپور، سونیا، مترجم

۷۲۵/۲

NK ۱۵۶۰/۴۷۳۹ ۱۳۸۶

۸۵-۱۰۳۷۲۳۶

کتابخانه ملی ایران

۴۰۰۰ طرح تزیینی

(گل و گیاه)

طراح: گراهام لسلی مک‌کالم

ترجمه: سونیا رضاپور

لیتوگرافی: نقش آفرین

چاپ اول: ۱۳۸۶، پدید رنگ

تیراژ: ۲۵۰۰ نسخه

ناشر: انتشارات پساوولی

تهران: میدان انقلاب، بازارچه کتاب. تلفن: ۶۶۴۶۱۰۰۲ نمابر: ۶۶۴۱۱۹۱۳

تهران: خیابان کریم خان، پلاک ۸۰. تلفن: ۸۸۲۰۰۴۱۵ نمابر: ۸۸۲۲۰۲۸

info@yassavoli.com

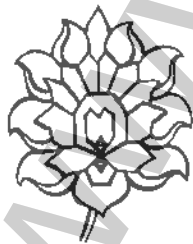
www.yassavoli.com

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۶-۳۲۰-۳

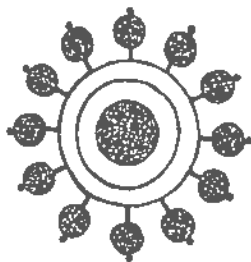
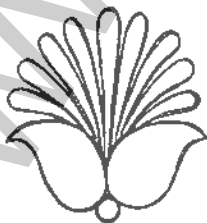
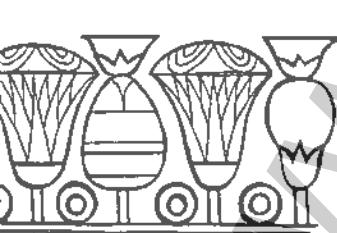
حق چاپ محفوظ

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۳	مدیرانه ای
۲۳	مصری
۳۱	یونانی
۳۹	رومی
۵۱	روم شرقی
۵۷	قرون وسطایی
۷۵	اسلامی
۸۹	چینی
۱۰۳	ژاپنی
۱۱۹	بومی

۱۴۱	هنر نوین
۱۶۵	آرت دکو
۱۷۷	گل ها
۲۲۳	برگ ها
۲۵۷	میوه
۲۸۹	سبزیجات
۳۱۱	تخمندان ها
۳۲۳	درخت ها
۳۵۱	نقش مایه ها
۳۷۱	حاشیه ها
۳۷۶	نمایه

پیشگفتار

اگر یک هنرمند، طراح، هنردوست، یا صنعتگر و یا علاقمند به کارهای هنری هستید، این کتاب مخصوص شما طراحی شده است. افراد خلاق همواره در جستجوی طرحی کامل، نقش مایه‌ی ایده‌آل، و محرکی ضروری هستند که باعث شود کارهای هنری و پروژه‌های آنان با استقبال بیشتری روبرو شوند. کتاب حاضر می‌تواند همراهی سخاوتمند و راهنمایی ارزنده برای تکمیل فقه کتاب شما باشد.

این مجموعه حاوی چهار هزار طرح گیاه، گل، میوه و سبزیجات است. می‌توانید از هر کدام در کار خود کپی یا اقتباس کنید. ۱۹۰۰ طرح این مجموعه میراث هنری صدها هنرمند و طراح است که شامل سبک‌های تاریخی، فرهنگی و جنبش‌های هنری بشمار است. من حداکثر تلاش خود را به کار گرفته‌ام تا این آثار هنری بی‌نظیر را ترسیم کرده و به شما معرفی نمایم. بدین ترتیب این کتاب در بازسازی تصاویر و نیز آموختن عناصر، قوانین، و شیوه‌های طراحی به شما کمک می‌کند.

این تصاویر از عالی‌ترین و مشهورترین تا ساده‌ترین و گمنام‌ترین مکان‌ها گرفته شده‌اند. برای هر محقق، ساختمان‌های زیبای قدیمی با حجاری‌ها، نقاشی‌ها و کاشی‌کاری‌هایشان، خزانه‌های نابی هستند که می‌توانند از آن‌ها الهام بگیرند. سنگ تراش‌ها و مجسمه‌سازان مصر، یونان و بیزانس، ساختمان‌هایی را که در آن‌ها کار می‌کردند با نقش‌ها و نقش‌مایه‌های عالی و بی‌نظیری آراستند. سنگ‌تراشان رومی و قرون وسطایی به امید رضایت خداوند زحمت می‌کشیدند، و کلیساهای با عظمت و بی‌نظیری آراسته به حجاری‌ها و تصاویر شگفت‌انگیز می‌ساختند.

الگوی دیگر این طرح‌ها، آثار ساده و بی‌تکلف سفال‌گران، بافندگان، و قلاب‌دوزان قدیم خانگی است. نمونه‌های قابل ذکر در این زمینه عبارتند از وسایل و ظروف سفالی چینی‌ها و ژاپنی‌ها؛ دست‌بافت‌ها و فرش‌های دلفریب اقوام بیابان‌نشین خاورمیانه؛ و قلاب‌دوزی‌های زیبای کشورهای مستعمراتی آمریکای شمالی. این تصاویر به دلیل سادگی و کیفیت دست نخورده آن‌ها بسیار مورد توجه هنرمندان هستند: طرح‌های ژاپنی‌ها و چینی‌ها به دلیل مینیمالیست بودن آن‌ها، اقوام خاورمیانه‌ای به خاطر آبستره‌های هندسی آن‌ها، و کشورهای مستعمراتی آمریکای شمالی به دلیل سادگی هنر بومی آن‌ها.

میراث هنری جواهرسازان، حجاری‌ها، نقاش‌ها، مذهب‌ها، و فلز کاران فرهنگ‌های باستانی گوناگون، شامل جنبش‌های آرت نوا (هنر نوین) و آرت دکو (هنر تزیینی)، در این کتاب سهم بسزایی داشته، و ما باید متواضعانه از این میراث با ارزش قدردانی کنیم.

مابقی ۲۸۰۰ طرح زائیده تصورات و حاصل ۳۳ سال تلاش بی‌وقفه‌ام هستند. من این طرح‌ها را از کتاب‌های نقاشی دوران کودکی‌ام، از مدرسه و پروژه‌های درسی و از سال‌ها فعالیت بازرگانی خود اصلاح و بازسازی کرده‌ام. اکثر این طرح‌ها را در ساعت‌هایی کشیدم که راحت و با فراغ بال، بدون انگیزه و تنها برای تفریح طراحی می‌کردم.

دوستان و همکارانی که از این مجموعه طرح‌ها در تحقیق‌های هنری خود استفاده کردند، به من پیشنهاد دادند که می‌توان از این مجموعه، کتابی مفید و سودآور منتشر نمود.

در تهیه مجموعه حاضر دو سال به مطالعه سبک‌های هنری قدیم و نیز بازسازی نقوش مشخصه این سبک‌ها پرداختم. اگر آغاز به کار این کتاب را بذری فرض کنیم، عشق و علاقه عمیق و پایدار من به گیاهان، این پروژه را تقویت و آبیاری نمود، که به تدریج جوانه زد و نهالی شد، و سرانجام به درختی پرشاخ و برگ بدل گشت.

گیاهان و گل‌ها بیش‌تر شگفت و آزاد به هنرمند می‌بخشند. ما در قلمرو گنجینه‌های متنوع و بیش‌مار از گل و گیاه محصور شده‌ایم؛ کافی است پنجره‌ای رو به باغ بگشایی، یا به گلدان روی میز بنگری تا از آن الهام بگیری.

نقوش گل و گیاه موضوعی فریبنده و جالب است، زیرا دری می‌گشاید به خط‌های که هنرمندان و طراحان دیگر از آن الهام گرفته‌اند. تقریباً هر جنبش فرهنگی و هنری از گیاهان به عنوان الگویی خلاق در تزیین آثار هنری، لباس‌ها، جواهرات و ساختمان‌ها سود جسته است. برخی از این نقوش از هنرمندی به هنرمند دیگر و از قدیمی‌ترین تمدن‌ها به عصر حاضر دست به دست رسیده‌اند.

نمونه جالبی از انتقال یک نقش مایه گیاهی در خاورمیانه یافت شده است. تمدن‌های مدیترانه از جمله سومری‌ها و بابلی‌ها از نخستین اقوامی بودند که نقش گیاه را به کار گرفتند. آثار هنری، ظروف و ساختمان‌های آن‌ها با نقوشی از درخت خرما، انار و گندم تزیین شده بود. این نشانگر ارزش نقوش گیاهان و نیز اهمیت آن‌ها به عنوان محصول است. به مرور زمان آن‌ها به نقش "نخل"، که طرح ساده‌تر و انتزاعی‌تر درخت خرما است، رسیدند.

مصری‌ها هم از درخت نخل به عنوان الگوی طراحی استفاده کردند. سر ستون‌هایی که بر بالای بسیاری از ستون‌های عمارت‌ها دیده می‌شود، به شکل نخل افشان ساخته می‌شدند. یونانی‌ها در نتیجه فعالیت‌های بازرگانی در زمان‌های باستان، نقش نخل را اقتباس کردند، و

در تزیین عمارت‌ها و سقالات‌های خویش از آن استفاده کردند، که اکنون با نام "آذین برگ نخلی" مشهور است. بعدها این نقش‌مایه از یونان به بیزانس (روم شرقی)، و سپس به هنر رومی منتقل شد. این نقش‌مایه بعدها به نحو برجسته‌ای در هنر اسلامی و رنسانس نمایان گشت، و در نهایت، به عنوان نقشی معروف و شناخته شده به نسل ما راه یافت.

این انتقال اندیشه و بینش از فردی به دیگری و از تمدنی به تمدن دیگر در طی صدها سال برای تاریخ‌دانان و گیاه‌شناسان بسیار جالب است. هنرمندان و طراحان از این انتقال اندیشه بیشتر سود جستند. تکنیک‌هایی که در نقش گیاهی به کار می‌رفت، نه تنها به آموخته‌های ما در خلق طرح‌های جدید می‌افزاید، بلکه به ما می‌آموزد که زیبایی، شکوه و سادگی را تحسین کنیم.

این کتاب بسیار قابل فهم و استفاده از آن آسان است. سبک‌های مختلف طراحی به وفور و به نحوی باشکوه، با وضوح کامل و ذکر جزئیات به تصور کشیده شده، و در بخش‌های مربوط به خود جای‌گذاری شده‌اند. این به شما کمک می‌کند تا دریابید کاراکتر، نگاه و احساس خاص سبک هر طرح چگونه شکل می‌گیرد. به منظور نسخه‌برداری راحت‌تر با دست و یا وسایل الکترونیکی کلیه طرح‌ها سیاه و سفید، و تنها برای استفاده شخصی هستند.

نمایه انتهای کتاب کمک مناسبی است جهت دسترسی آسان شما به موضوعات مورد نظر. طراحان ما را ترغیب می‌کند تا به صورت اکتسابی اندیشه و بینش را طراحی کنیم، اما در عین حال ما را موظف می‌کند تا بذرافشان گشاده‌دستی در هنر باشیم. امیدوارم کتاب حاضر الهام بخش شما در آفرینش خلاقیت‌هایی بزرگ‌تر و جدیدتر باشد.